

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

АЛЬМАНАХ

**ОСВІТНІЙ АЛЬМАНАХ
ЗБІРНИК СТУДЕНТСЬКИХ
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
(Інтернет видання)**

Випуск 8

2025

ЛЬВІВ – 2025

УДК 378.091.212(050)

Рекомендувала до друку Вчена рада факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол № 8 від 26 березня 2025 року)

Укладачі

Світлана Кость, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної
освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Упорядник

Наталія Мачинська, доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка.

Рецензенти

Олена Квас, доктор педагогічних наук, професор.

Марія Стахів, кандидат педагогічних наук, доцент.

*Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність
фактів та покликань а також використання технік плагіату та реферативної
компіляції матеріалів, скопійованих з Інтернет-видань,
несуть автори статей.*

Збірник студентських наукових праць «Освітній альманах» [вступ. слово, упоряд., заг. редак. Наталії Мачинської]. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2025. 8. 278.

Збірник містить наукові дослідження здобувачів вищої освіти України та Чеської Республіки. Наукові публікації присвячені актуальним темам педагогіки та методик навчання, зокрема автори розкривають: теоретико-прикладні аспекти української та зарубіжної наукової спадщини педагогів; провідні інноваційні течії сучасної педагогічної науки; проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти та методик викладання навчальних дисциплін; новаторські підходи до організації діяльності педагога та діяльність вчителя-асистента в інклюзивному освітньому середовищі; особливості адаптації студентів до умов навчання в період війни. Також у збірнику подано апробації результатів курсових та магістерських робіт.

© Львівський національний
університет імені Івана Франка, 2025

Мирослава Густі, здобувачка вищої освіти групи ПО-3,
факультет педагогічний,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна.

Науковий керівник: **проф. Ганна Товканець**,
доктор педагогічних наук,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ОСВІТІ ЯК ФАКТОР ЗМІЦНЕННЯ РОЛІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Актуальність дослідження. Децентралізація в освіті є складником реформ, які активно впроваджуються в Україні та розглядається як дієвий механізм підвищення ефективності державного управління та якості освіти, наближення до реальних потреб суспільства, економіки, особистості.

Так, 17.06.2014 року Верховна рада України прийняла перший з пакету «децентралізаційних законів» – Закон України «Про співробітництво територіальних громад» (Закон України, 2014). Відповідно до концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні формуються об'єднані територіальні громади, повноваженням яких є забезпечення управління закладами дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Мета дослідження полягає в здійсненні теоретичного аналізу особливостей процесу децентралізації в освіті як фактору зміцнення ролі місцевого самоврядування.

Децентралізація – це спосіб територіальної організації управління, за яким держава делегує право на прийняття рішень з певних питань або в певній сфері структурам регіонального рівня, що знаходяться поза системою виконавчої влади і є відносно незалежними від неї (Гриневич, 2005).

Децентралізація в галузі освіти – це передача повноважень і відповідальності за управління освітою та фінансування освіти демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам. Вона передбачає створення фінансово незалежних громад, які зможуть самостійно і на належному рівні утримувати дитячі садки і школи.

Освіта в територіальній громаді має формувати та підтримувати в актуальному стані локальне освітньо-інноваційне середовище, яке б забезпечувало учням сприятливі умови отримання необхідних навичок і вмінь самостійно здобувати знання та застосовувати їх в практичній діяльності. Тобто освіта має формувати високо і всесторонньо розвинених індивідів – носіїв соціального й інтелектуального потенціалу, здатних забезпечити прорив у соціальному, духовному, економічному розвитку територіальної громади і країни загалом в контексті реагування на виклики післявоєнного оновлення, свідомих й активних громадян, конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Законодавчим же підґрунтям децентралізації освіти стало прийняття нового Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145 - VIII, ст. 13, в якому зазначено, що для забезпечення доступності повної загальної середньої освіти органи місцевого самоврядування зобов'язані створити освітні округи, які забезпечать доступність освіти для осіб, що проживають на відповідній території та підтримувати мережу опорних закладів освіти (опорних шкіл) та їх філій (Закон України, 2017). З прийняттям даного закону внесено зміни до Закону «Про загальну середню освіту», прийнято ряд нормативно-правових

актів, проте з регламентації лише окремих аспектів діяльності опорних шкіл та їх філій; розбіжності реальних цілей децентралізації освіти та її сприйняття на місцях.

Одним із найважливіших аспектів децентралізації, у сфері освіти, полягає у передачі ОТГ основних повноважень щодо формування змістів освіти та визначення фінансування. Це у свою чергу відобразилося на процесі оптимізації шкільної мережі та створенні опорних шкіл. Саме керівництво ОТГ почало вирішувати: якою має бути оптимальна кількість шкіл та вчителів у громаді, самостійно приймати рішення щодо визначення обов'язків та відповідальності, а також, створювати власні відділи освіти чи методичні структури.

В контексті формування ефективної системи управління освітою перед територіальними громадами постає цілий ряд викликів, пов'язаних з підвищенням інституційної спроможності органів місцевого самоврядування вирішувати назрілі проблеми. Це стосується питань пов'язаних з: формуванням оптимальної організаційно-функціональної структури підрозділі управління освітою органу місцевого самоврядування; залученням висококваліфікованих управлінських кадрів в орган управління освітою територіальної громади; запровадженням прогресивних управлінських технологій у діяльність органу управління освітою; налагодженням ефективної управлінської взаємодії відділу освіти у системі горизонтальних і вертикальних управлінських зв'язків; формуванням нової управлінської моделі забезпечення розвитку освіти із залученням потенціалу громадських інституцій та всіх зацікавлених сторін.

Висновки. Таким чином можна зазначити, що формування й розвиток системи управління розвитком освіти в територіальних громадах відбувається під впливом вимог та завдань реформування освітньої галузі в Україні та реалізації потенціалу децентралізаційної реформи в контексті розширення повноважень та відповідальності органів місцевого самоврядування щодо розвитку освітньої сфери територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» (2014). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508>
2. Гриневич Л.М. (2005). Тенденції децентралізації управління базовою освітою в сучасній Польщі, Київ: Інститут педагогіки АПН України, 16.
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>

Іванна Дикун, студентка групи ПО-2,
педагогічний факультет,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна.

Науковий керівник: **проф. Ганна Товканець**,
докторка педагогічних наук,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна.

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ
ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ЗАСТОСУВАННЯ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

Сучасний освітній процес у початковій школі зазнає значних змін, що зумовлено динамічним розвитком суспільства, зростанням інформаційних потоків та необхідністю формування в учнів не лише базових знань, а й критичного мислення, креативності, комунікативних і соціальних навичок. Традиційні методи навчання не завжди відповідають цим вимогам, що зумовлює потребу у впровадженні інноваційних педагогічних технологій.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю пошуку ефективних методів навчання, які б сприяли всебічному розвитку дитини,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>